

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
srejeva tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

„JUTRA“

Naše zasebno
nameščenstvo

Tiha, neslišna, nekričava je tvornost našega zasebnega nameščenstva. S svojim kvalificiranim delom ustvarja dobrine in pozitivne postavke v vseh panogah našega narodnega gospodarstva in uspevanja. Z upravičeno utemeljenostjo se naglašajo pomen posameznih stanov in poklicev za krepko narodno in državno življenje. Zasebno nameščenstvo pa se nemalokrat pušča ob strani. In vendar postaja gospodarsko-socialni pomen zasebnega nameščenstva iz dneva v dan večji in vidnejši. Številke same niso vse. Še tehtnejši činitelji nego število so nekakšna splošna razprostranjenost in razširjenost tega stanu, ki zajema mestne in podeželske naselbine, globoka zasedranost v vseh področjih narodnega življenja, rastoča zavest skupnosti ter družbeno pomembnost poklicnih funkcij, ki spadajo v red in vrsto zasebnega nameščenstva. Ta zavest skupne pripadnosti in usode prehaja od predstavnikov najvišjih stopenj zasebnega nameščenstva, kjer je podan poudarek umstvenega dela, pa do tistih krogov, kjer ročno delo morda prevladuje. Ta močna, skupna vez je porajala vse tiste velike socialne pridobitve, s katerimi se naše slovensko zasebno nameščenstvo lahko ponaša in ki morajo njega življenjskim interesom ostati zajamčene. S tega vidika, ki jasno osvetljuje napore in težnje za stanovske in socialne pridobitve in akcije, je treba presojati borbo našega zasebnega nameščenstva proti nameravani centralistični ureditvi organizacije unificiranega nameščenkega pokojninskega zavarovanja. Ob tem bi ne bilo najbrže nič pomoči zasebnemu nameščenstvu na teritoriju izven Slovenije in Dalmacije, pač pa bi bila našemu slovenskemu in dalmatinskemu zasebnemu nameščenstvu lahko prizadana usodna škoda. Nič čudnega, ako je vsa naša širša javnost s simpatijami sprejela borbo našega zasebnega nameščenstva, proti poizkusom, ki pomenijo tveganje in riziko priborjenih pridobitev.

Med najosnovnejšimi socialnimi pravicami je pravica do dela, zaslužka, ohranitve in zavarovanja. Vsi ti činitelji socialnega življenja se zrcalijo v socialni zakonodaji. Morda naša socialna zakonodaja še ni na višku; morda nam prihaja nasproti ideal socialnega zakonodavstva v češkoslovaški republiki, ki je danes najmodernejše in najsocialnejše. Ta vzor socialnega mišljenja in socialnega zakonodavstva fundira v širokopotezni uvidevnosti glede nujnih potreb in nalog državnega socialno političnega aktivizma ter državne socialne politike v prid širokim plastem zasebnega nameščenstva. Pri nas so rezultati ustvarjanja socialne zakonodaje zlasti glede zasebnega nameščenstva ostali tam, kjer so bili v prvih letih po prevratu. Dočim je pri nas ostal zakon v vsebinskem oziru nespremenjen, je v češkoslovaški republiki doživel štiri izdatne dopolnitve in korektive.

Na sporedu potrebne spopolnitve našega socialnega zakonodavstva bi bila predvsem zakonita uvedba preventivnega zdravstvenega skrbstva za zavarovance. Kot nujna posledica te važne socialne naloge se poraja potreba reforme pokojninskega zavarovanja z ureditvijo zdravstvene službe pri Pokojninskem zavodu. S tem bi prešlo socialno zavarovanje na širše temelje.

Z razširjenjem in poglobljenjem socialne zakonodaje se udarjajo temelji

Vrnitev političnih emigrantov

Volitve v avtonomnih mestih — Komentariji včerajšnje deklaracije nove vlade — Bogoljub Jevtič je doživel popoln poraz in polom

PRAGA, 5. julija. Praški listi poročajo iz Beograda, da bo izvedla Stojadinovičeva vlada še v avgustu volitve v onih občinah, v katerih jih še ni bilo. Gre to nedvomno zlasti za avtonomna mesta (v Sloveniji za Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuij). Ministrski predsednik dr. Stojadinović pripravlja razen tega tudi likvidiranje emigrantskega vprašanja v tem smislu, da se bodo mogli vrniti domov vsi emigranti z izjemo za atentat v Marseilleu odgovorne skupine dr. Paveliča in Perčeca in na Dunaju živečega generala pl. Sarkotiča.

BEOGRAD, 5. julija. Povsod se živahno komentira včerajšnja vladna deklaracija v skupščini in senatu. V političnih krogih se izraža zadovoljstvo, da je deklaracija razgnala negotovost o politični strani vladne politike. To velja zlasti za tisti del deklaracije, ki naglašajo zvestobo temeljem ustave in ideji narodnega ter državnega edinstva. S tem je zlasti konec bojzani tistih, ki so se bali, da se bo nova vlada oddaljila od generalnih smernic pokojnega kralja Aleksandra. Zadolžili pa je vse tudi zunanje-politični del deklaracije. V gospodarskih krogih se

pa očita vladi, da je premalo jasna glede gospodarskih ukrepov. V tem oziru je deklaracija računala, ker se je zlasti od dr. Stojadinoviča več pričakovalo. Iz vrst vlade se pa izjavlja, da je deklaracija v tem oziru krajša zaradi tega, ker bo za razpravo o finančni in gospodarski politiki dovelj prilike v debati o proračunskih dvanaajstih. Vsi listi pa ugotavljajo poraz Jevtiča in njegove politike. To ugotavlja zlasti »Vreme«, ki pravi, da je Jevtičeva parlamentarna akcija škodljiva in nepotrebna. En sam poslanec je v skupščini vzkliknil Jevtiču.

Francoski glas proti vojni v Afriki

VOJNA MED ITALIJO IN ABESINIJO V SEDANJEM NEVARNEM ČASU NI V INTERESU FRANCIJE.

PARIZ, 5. julija. V »Echo de Paris« razpravlja Pertinax o stikih med francoskim in italijanskim generalnim štabom ob priliki rimskega obiska generala Gamelina. Pertinax pravi, da ni bil podpisan noben francosko-italijanski sporazum, bilo je pa doseženo vendarle veliko zblizanje, ki je potrebno zlasti z ozirom na Avstrijo in Nemčijo, ker so tudi pogledi Italije in Francije čisto identični. Vendar je pa treba upoštevati, da Francija in Italija sami ne moreta ubraniti Avstrije pred Nemčijo brez ostalih prijateljev Francije, s katerimi je na vsak način treba do-

seči sporazum. Nato razpravlja o abesinski zadevi in pravi, da bi bilo na vsak način bolje, ako bi Italija opustila sedanjo svojo akcijo v Afriki, ker bi bilo to v interesu položaja, ki ji ga diktira najnevarnejši trenutek evropske zgodovine. To bi bilo boljše zaradi tega, da ostane italijanska vojska doma in pa zato, ker bi mogla s svojo vojno proti Abesiniji zadati nov udarec Društvu narodov in prisiliti Anglijo, da se še bolj oddalji od Francije in Italije. Francija bi se morala zavzeti v Rimu v tem smislu, ako noče sama pomagati ustvariti veliko zlo.

ne bo mogoče Francija nekega dne celo primorana pogajati se z Nemčijo? Pisec ne veruje v politiko obkoljevanja Nemčije, kakor tudi ne veruje, da bi Nemčija vstopila v takozvani evropski koncert, ki bi se sestel brez nje, a takega sistema tudi druge velesile ne bi podpirale. Bastide pravi, da čas slabi francoske pozicije in se privlačna moč Nemčije vedno bolj veča. Nazadnje ugotavlja z obžalovanjem, da se upliv Nemčije širi celo do Balkana in se zaradi tega ne sme čakati, da se ta upliv razširi do konca. Danes je Francija še potrebna Nemčiji, vprašani pa je, kako dolgo bo še? Zaradi tega so pogajanja neobhodno potrebna.

Bastide za pogajanja z Nemčijo

PARIZ, 5. julija. Angleški veleposlanik Clerk je obiskal Lavala in razpravljal z njim o italijansko-abesinskem sporu. O tem sestanku poročajo listi, da je Anglija odločno sklenila zapreti Italiji pot v Abesinijo in skuša sedaj pridobiti za to politiko tudi Francijo. Anglija bo čakala do 25. avgusta na mirno rešitev spora, pozneje pa bo zahtevala proti Italiji gospodarske sankcije potom Društva narodov. Clerk je baje izjavil Lavalu, da bo Francija, ako se bo v abesinskem vprašanju postavila na stran Italije in dovolila kršitev pakta Društva narodov, izgubila pravico tudi spoštovanje tega pakta v njenih zadevah. Kakšen je bil zaključek razgovora, listi ne poročajo.

NOV SLOVENSKI POSLANEC.

LJUBLJANA, 5. julija. Narodni poslanec dr. Mohorko, ki je bil izvoljen v Radovljici in Ljubljani, odloži ljubljanski mandat in pride tako v skuščino njegov namestnik Rajko Turk.

ANGLEŠKO VPRAŠANJE.

PARIZ, 5. julija. »Radio« poroča iz Newyorka, da je angleška vlada vprašala washingtonsko, če bi bile združene države pripravljene sodelovati pri gospodar. sankcijah proti Italiji v primeru vojne z Abesinijo. Z enakim vrašanjem se je angleška vlada obrnila tudi na nemško vlado.

ITALIJA SE JE PRENAGLILA.

LONDON, 5. julija. »Times« objavlja poročilo iz Rima, v katerem pravi, da stoji uradna Italija še nadalje na stališču, da se obračunavanje z Abesinijo ne bo mogoče izogniti, da pa je splošno razpoloženje v Italiji sedaj mnogo mirnejše. Vedno več uglednih Italijanov uvideva, da se je Italija v marsičem pre-naglila.

Habsburžani se vrnejo v Avstrijo

ZAKON O IZGONU HABSBUŽANOV IN ZAPLEMBI NJIHOVEGA PREMOŽENJA UKINJEN.

DUNAJ, 5. julija. Avstrijska vlada je sklenila spremeniti zakone iz l. 1919. o izgonu rodbine Habsburg iz Avstrije in zaplembi njihovega premoženja. Novi zakon bo dovolil vrnitev Habsburžanov v Avstrijo ter jim vrnil vse privatno premoženje in fideikomis Franca Jožeja, v kolikor to niso predmeti umetniškega, arheološkega, znanstvenega ali zgodovinskega pomena ter nadalje muzeji, narodna knjižnica itd. Takoj po sklepu vlade je bil zakon predložen državnemu zboru, da ga potrdi. Sklenjeno je bilo postopati po naglem postopku. Po tem sklepu se morejo vrniti v Avstrijo vsi člani habsburške hiše, torej tudi nadvojvoda Oton, kar pomeni prvi korak k restavraciji Habsburžanov. Na Dunaju se ta sklep vlade zelo živahno komentira in

se imenujejo tudi že razni datumi vrnitve Habsburžanov in obnove monarhije, kar se pa z vladne strani zanika. Z druge strani se pa zatrjuje, da se bivša cesarica Cita in nadvojvoda Oton ne vrnejo v Avstrijo, dokler ne bo rešeno vprašanje postavitve Otona na avstrijski prestol.

Angleški pritisk na Francijo

PARIZ, 5. julija. V »La Republique« je objavil predsednik odbora za zunanje zadeve Paul Bastide članek, v katerem pravi, da mora Francija na vsak način pričeti pogajanja z Nemčijo. Zlasti bo Francija sedaj prišla z veči o zakasnitvijo za Veliko Britanijo in Poljsko. Bastide se v članku vprašuje, ali

sodobni in s socialno toplino prežeti državni zakonodajci. Treba pa je tudi pomisliti, da je izpopolnjeni in po zgledih v drugih državah oblikovani socialno-zakonodavni sistem jamstvo živahnega uspevanja, napredovanja, blagopoutja, pa tudi rodoljubno državljanskega zanaša našega zasebnega nameščenstva, ki stopa po pomembnosti svojega značaja, socialnih funkcij ter stalnem naraščanju na gladino narodnega žitja in bitja in ki ima v Zvezi društev privatnih nameščenec v Ljubljani najmočnejšega in najzanesljivejšega garanta svojih pravic in svoboščin.

Roke proč od socialnih pridobitev našega zasebnega nameščenstva! Ta klic

je danes še samo anomalija spričo raznih poizkusnih reform združitev in eksperimentov, ki so se napovedovali. Kdo je, ki bi si danes drznil na takšne stvari sploh misliti, ne da bi mase našega v poklicnih naporih konstruktivnega zasebnega nameščenstva vzvalovile v nerazpoloženju in morda celo odporu? Prizadevanja morajo preskočiti na povsem drugo polje: kako z največjo ljubeznijo, najširšo uvidevnostjo ter zdravo socialno treznostjo in čimprej izvršiti reformo socialnega zakonodavstva po vzoril češkoslovaške socialne zakonodaje v prid in hasek našega zasebnega nameščenstva.

— Valov c.

Dnevne vesti

Četrty Mariborski teden

TUJSKO PROMETNA RAZSTAVA NA »MARIBORSKEM TEDNU«.

Kakor lani, bo Tujsko-prometna zveza »Putnik« v Mariboru tudi letos priredila tujsko-prometno razstavo na IV. Mariborskem tednu (od 3.—11. avgusta). Letošnja razstava bo prirejena v mnogo večjem stilu in bo predvsem služila za propagando naših najbližjih prirodnih krasot. Tako bodo na razstavi obiskovalci »Mariborskega tedna« še bolj spoznali in vzljubili zeleno Pohorje, ki je naš najmlajši uradni klimatski kraj. — Pripomnimo naj, da je obisk Pohorja po 7-dnevnem bivanju v njegovem zelenem naročju zvezan z brezplačnim povratkom. Zato so nove ceste, katere gradijo na Pohorje, izredne važnosti, kar bo spoznati tudi na tujsko-prometni razstavi, ki bo z lepimi slikami in načrti posebno nazorno prikazala potek vseh cestnih del. Prikazane bodo tudi trase posameznih cest in sijajne panorame, ki se nam nudijo s pohorskih višav.

Tujsko-prometna razstava bo posveti-

la posebno pozornost zlasti solnčnim Slovanskim goricam, ki so z zlatimi žarki oblite in v vinske gorice odete tako krasne in božanske, da jih mora spoznati vsak naš in tuj človek, ki bo njih sloves raznesel v širni svet. To razstavo bodo kronali trije ogromni diarami, ki bodo predstavljali Maribor s Pohorjem v ozadju, Mariborski otok z njegovim sijajnim kopalščem in pokrajinsko sliko solnčnih Slov. goric s klopotcem, simbolom vinorodnih gričev naše prelepe zemlje. Poleg novih povečav, statistik in skic, bodo na razstavi tudi veliki reliefi, med katerimi bo najvažnejši nov relief Slov. goric, ki bo prvi pokazal lego in obseg tega krasnega dela naše domovine.

Poleg fotoamaterske razstave bo velikega tujsko-prometnega pomena še razstava najboljših plakatov naših letoviš, kopalšč, klimatskih krajev in prometnih ustanov.

Vsi k Sv. Trojici v Slov. goricah!

V nedeljo 7. julija veliko gasilsko slavo! Proslava 60letnice plodonosnega delovanja vzorno agilnih svetotrojiških gasilcev! Pričetek popoldne, odhod Mariborčanov z rednim avtobusom ob 13.30 izpred glavnega kolodvora. Prilika povratka Mariborčanov ob 18.45. Vožnja stane tja in nazaj samo Din 15.—. Proslava se vrši pod pokroviteljstvom podbana dr. Pirkmajerja. Dolžnost vsega obmejnega gasilstva je, da pohitijo v nedeljo polnoštevilno k svojim tovarišem k Sv. Trojici! Gasilci zbor!

Zaradi litra vina v Dravo

Včeraj popoldne okrog 17.30 so opazili ljudje na Pristanu, kako je neka ženska srednjih let drevela proti Dravi in se v naglem poletu vrgla v vodo. Za njo je pritekla neki moški, ki je skočil za njo in jo zopet privlekel na suho. Med tem se je zbrala na Pristanu velika množica ljudi, prišel pa je tudi stražnik, ki je vprašal žensko, zakaj si je namerala končati življenje. Povedala je, da se piše Marjana M., da je stara 38 let in stanuje nekje v Bolfenkovi ulici. Začela je rjuti in na ves glas kričati, da je vsemu temu kriv »liter vina«. Ker se ni hotela pomiriti in ker je bila močno vinenja, jo je stražnik spravil v policijske zapore, kjer se je sušila in prespala. Danes jutraj so jo zopet odslovili.

Beograjski nadškof v Mariboru. Iz Ljubljane se je v sredo pripeljal v Maribor beograjski nadškof dr. Rudić. Prenočeval je v frančiškanskem samostanu, včeraj pa je bil gost knezoškofa dr. Tomaziča. Popoldne se je odpeljal v Rogaško Slatino, kjer bo ostal nekaj dni.

Podban g. dr. Pirkmajer na dopustu. Pomočnik bana g. dr. Otmar Pirkmajer je danes nastopil svoj redni dopust in do nadaljnjega ne bo sprejemal strank.

Mariborčan zmagovalec na plesnem turnirju. Na otoku Rabu se je vršil mednarodni plesni turnir. Zmagal je g. Ferdo Slavec iz Maribora ter si priboril krasno nagrado. Čestitamo!

Književno nagrado ministrstva prosvete, in sicer 10.000 Din je dobil književnik Peter Petrovič za svojo dramo »Osvobojenje Koste Šljuke«. Dramo so vprizorili v beograjskem Narodnem gledališču.

Sprejemni izpiti na naših srednjih šolah. K sprejemnemu izpitu na tukajšnji realni gimnaziji se je prijavilo 122 dečkov in 111 deklic. Izpit pa je napravilo le 100 dečkov in 83 deklic. Na klasični gimnaziji pa je bilo sprejetih 138 dijakov in dijakinj.

Pričetek kongresa Jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev. V Osijeku se je včeraj pričel trinajsti kongres UJNZB, in sicer s kongresom pred konferencami. Zbralo se je okrog 200 delegatov iz vseh delov naše države in iz vseh strok železniške službe. Glavni dan kongresa bo v nedeljo 7. julija.

Konjske dirke v Mariboru ogrožene.

Za nedeljo 14. t. m. so se pripravljale na Tezmem velike konjske dirke in dirke motoristov. Ker pa kasaško društvo letos ni dobilo od nikoder nobenih podpor, kakor jih je prejemale druga leta, je nastala nevarnost, da bo Maribor ostal sploh brez konjskih dirk. Nameravane prireditve so zaenkrat opuščene in ako se bo posrečilo zbrati sredstva, bodo organizirane morda šele za čas »Mariborskega tedna«.

KAM v nedeljo 7. julija?

veliki obmejni in sokolski manifestaciji

Na Uršjo goro. Mislinjska podružnica v Slovenjgradu odkrije na Uršji gori spominsko ploščo ponesrečenemu gosp. Eiletzu Francu, svojemu zaslužnemu odborniku, ki ga je zasul plaz. Slavje se vrši ob vsakem vremenu jutri v soboto 6. t. m. ob 17.30 popoldne na potu nad nesrečnim krajem, od koder je do vrha Uršlje gore še eno uro hoda. Mariborski planinci se udeležimo te žalne slovesnosti in se odpeljamo jutri s prvim koroškim popoldanskim vlakom ob 13.15 do Guštanja. Prijavite se pri »Putniku«, tel. št. 21-22.

Modern rastlinjak bo zgradilo Mariborsko olepševalno društvo v mestni vrtnariji v Koroščevi ulici. Rastlinjak, ki je nujno potreben, bo v veliki meri pripomogel, da bomo zgodaj v pomladi že imeli lepe nasade.

Pešpot na Kalvarijo bodo uredili. Te dni so pričeli z ureditvijo in popravilom pešpoti na Kalvarijo. Popravili bodo tudi podkalvarski mostiček.

Direkcija pošt in telegrafov v Ljubljani razglašala: Radiofonski naročniki iz interesne sfere radiofonske oddajne postaje v Ljubljani se pritožujejo, da so primorani plačevati mimo poštne naročniške pristojbine za svoje radiofonske sprejemne postaje še razne druge pristojbine. Posebno številne so bile take pritožbe naročnikov, ki imajo inštalirane svoje radiofonske sprejemnike v javnih lokalih, kakor gostilnah, restavracijah, bufejih, prodajalnah itd. Ti naročniki morajo baje plačevati na leto še posebno banovinsko in državno takso, policijsko in avtorsko takso. Opozarjamo, da se radiofonski sprejemniki po določilih člena 253. finančnega zakona za leto 1928/29. in po členu »Pravilnika o radiofonskih sprejemnih aparatih« ne smejo obremenjevati brez privolenja nadrejenega nam ministrstva z nobeno drugo pristojbino, kakor samo s poštno (naročniško), in to ne glede na to, kdo je naročnik in kje se aparat uporablja, to je kje je inštaliran. Radiofonskim naročnikom tudi tantijem za avtorsko pravo po zakonu o avtorskem pravu ni treba plačati.

Ciril Metodovi kresovi so zagoreli po vseh višjih gričih mariborske okolice sinoč, na večer pred praznikom blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Mariborčani so se zbrali skupno s Kamničani in Urbančani na Sv. Urban, kjer je ob velikem kresu n med pokanjem možnarjev pozdravil vse navzoče predsednik mariborske podružnice CMD g. dr. Lašič ter na kratko očrtal namen in pomen CMD. Številni navzoči, med katerimi je bilo zlasti opaziti zastopnike akademske omladine, so po končanem kresu, — ob zaključku je spregovorila še zastopnica ženske podružnice CMD v Mariboru gđ. Cerinškova — šli v gostilno pri Sv. Urbanu, kjer se je med raznimi govori, ob zvokih Čvirnovne harmonike in med petjem narodnih pesmi razvila prav prijetna zabava.

Kresovi v čast slovanskima blagovestnikoma so goreli sinoči na Stolnem in Meljskem hribu, kjer so po brižnosti obiteljji Lochertove in Fakovih fantov prešli že takorekoč v navado. Najbolj pa so se postavili Tvičkovi viničarji na Piramidi; iz kakih 90 lučk, ovitih v rdečkast svileni papir so aranžirali veliki inicijalki C + M, ki sta preko 22. ure žareli in poleg streljanja iz možnarjev naznanjali daleč v okolico, da tudi sicer skromni in preprosti prebivalci na Piramidi pojmujejo zasluge obeh slovanskih apostolov. — Umestno bi bilo, da se z dovoljenjem posestnika barona Twickla prihodnje leto ob enakem aranžmaju potrdi na Piramido še kak moški pevski zbor in godba; za to je treba samo malo požrtvovalnosti in dobre volje — brez prošnje!

Združenje brivcev in frizerjev nam je poslalo v objavo: V mestu in okolici je precej brivskih in damsko-frizerskih mojstrov in mojstrinj, ki prezirajo in kršijo

VSI na mejo, na SLADKI VRH k

veliki obmejni in sokolski manifestaciji

bansko uredbo o odpiranju in zapiranju lokalov s tem, da sprejemajo stranke in jim strežejo pred in navadno tudi dosti po določeni uri. Ker je to nekolegialno in v škodo drugim ter kršenje oblastvenih uredb, je uprava združenja sklenila postopati v vsakein znanem primeru in proti vsakomur brez ozira ter prijavitelj kršitev oblastvu v kaznovanje. Vsi člani združenja naj se resno drže tega opomina, da se izognejo posledicam. Občinstvo pa se naproša, da se poslužuje brivskih in damsko-frizerskih postrežb pravočasno in ne šele v zadnjem trenutku, ali celo po določeni uri, da ne spravi s tem mojstrov v zadrego ter jim povzroči kazni in škodo.

Indeks cen se je v maju povečal. Po podatkih Narodne banke je indeks cen na debelo v maju narastel od 62,9 na 64. Indeks cen na drobno pa je znašal v Beogradu v maju 69,6. v aprilu pa 70.

Občina Bileče v konkurzju. Neka sarajevska tvrdka je zahtevala, da se razglasi konkurz nad občino Bileče, in sicer zaradi 130.000 Din, kateri znesek dolguje občina tvrdki.

Jugoslovansko-češkoslovaški potniški promet. S 1. julijem t. l. je stopila v veljavo nova mednarodna železniška tarifa za direktni prevoz potnikov in potniške prtljage, kakor tudi mednarodna tarifa za direktni prevoz ekspresnega blaga med jugoslovanskimi in češkoslovaškimi postajami preko Avstrije in Madžarske.

Prepovedan tisk. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo prodajati in razširjati št. 8956 dnevnika »Excelsior«, ki izhaja v Parizu, nadalje št. 169 dnevnika »Prager Presse«; št. 171 dnevnika »Neues Wiener Tagblatt«; št. 170 dnevnika »Neues Wiener Abendblatt«; št. 5204 dnevnika »Poslednje Novosti«, ki izhajajo v Parizu; št. 25 tednika »Istra«, ki izhaja v Zagrebu in št. 146 dnevnika »Prager Tagblatt«.

Večerni promenadni koncert bo jutri, v soboto 6. t. m. od 20.30 do 22. ure. Igrala bo vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. Svobode.

Narodno gledališče

Gledališka uprava Narodnega gledališča v Mariboru poziva ponovno vse abonente in abonente blokov, naj sigurno in čimprej poravnajo svoje zaostanke, ker mora gledališka uprava zaključiti letošnje sezono.

KINO

GRAJSKI KINO

Danes v petek zadnji krat

„Ženska temnica“

Krasen film v nemškem jeziku. Pripravila se »Rudnik v plamenu« eden najlepših in največjih filmov zadnjih let. Ob 4. in tričetrt na 7 globoko znižane cene. Pri večerni predstavi razen najnovejšega zvočnega tednika še damski boks-match.

Vabilo k proslavi 5. letnice pevskega društva »Planica«, ki bo v nedeljo 7. julija v gostilni Tomše v Pekrali. Za dobro postrežbo je preskrbljeno. Odbor.

Občinski odbor Rdečega križa v Radvanju priredi v nedeljo dne 7. julija t. l. v gostilni g. Anderla v Radvanju veliko poletno veselico, združeno s kolom sreče, ribolovom in streliščem. Strelišče se otvori že ob 9. uri predpoldne. Svirali bodo tudi mali harmonikarji Pomladka Rdečega križa. Ker je čisti dobiček veselice namenjen podpori najrevnejše radvanjske dece, vabimo cenjeno občinstvo k obilni udeležbi. V primeru slabega vremena se vrši veselica prihodnje nedelje. Odbor.

Sokol Maribor III. priredi jutri 6. jul. ob 20. uri v krčevinski šoli veseloigro »Roksi« ob navadni vstopnini. Odbor vabi Sokole-ice in prijatelje sokolstva, da prireditve številno posetijo. Zdravo!

Nočna lekarniška služba. Jutri v soboto bosta imeli nočno lekarniško službo Albanežejeva lekarna »Pri sv. Antonu« v Frankopanovi ulici in Maverjeva lekarna »Pri zamorcu« v Slovenski ul.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 6. julija. Ob 12; plošče; 12.45: poročila, vreme; 13: čas, obvestila; 13.15: plošče; 18: radio orkester, plošče; 18.50: predavanje; 19.10: čas, vreme, poročila, spored obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20: večer v spomin Matije Čopa; 21.15: prenos internacionalnega koncerta iz Beograda; 21.45: čas, vreme, poročila; 22: radio orkester in radio jazz. Konec ob 23. uri.

Nenavadna nesreča. Predvčerajšnjim ponoči je opazila žena trgovca Rudolfa Nifergala v Slovenski ulici št. 22, da prihaja iz spalnice dim. Podala se je takoj v sobo in opazila, da je vsa prenapolnjena z dimom. Poklicala je na pomoč sosede, ki so prihiteli in opazili, da leži Nifergal nezavestno na goreči postelji. Nezavestnega trgovca so naglo odnesli iz sobe, kjer se je potem zavedel. Med tem so pa pogasili tudi že gorečo posteljo. Nesreča se je dogodila tako, da je Nifergal zaspal z gorečo cigareto v ustih, od katere se je potem postelja vnela. Le naključju, da je žena opazila dim, se je zahvaliti, da Nifergal ni zgorel.

Smrt otroka v vodnjaku. V Laponski Gorici je padel 9letni Ludvik Mastinšek pri igranju v novo izkopen vodnjak, ki je bil 10 m globok. Treščil je s tako silo na dno vodnjaka, da je bil pri priči mrtev.

Nezgode. V Hutterjevi tovarni je padel delavec Hubert Wurfel in si pri padcu zlomil levo nogo. Včeraj zvečer je pa na poti iz Pekar brivski mojster Boštjan Ulčar zavezil s kolesom na neki gramoz, kjer je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. Na križišču Tržaške ceste in Nasipne ulice pa je padel zasebni uradnik Kaschman tako nesrečno, da si je zlomil levo ključnico. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 25 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 15 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 19,9 stopinjah 742,1, reduciran na ničlo pa 739,7; relativna vlaga 77; vreme je jasno in tiho; vremenska napoved napoveduje stalno vreme.

V vsako slovensko hišo „Večernik!“

Pred glavno sadno kampanjo

DELO IN NALOGE SADNIH PRODUKCIJ ENTOV, NAKUPOVALCEV IN IZVOZNIKOV.

Naša letošnja sadna proizvodnja sicer ne bo tako dobra, kakor je bila lanska, vendar pa — glasom poročil raznih zainteresiranih ustanov iz vse države tekom zadnjih tednov! — bolja nego je izgledalo prve dni po jurjevskih mrazovih in snegu. Največje škode so mrazovi povzročili v dravski in donavski banovini, dočim bodo ostale banovine imele skoro normalno sadno letino. Pa tudi pri nas v dravski banovini je zlasti v vinogradnih krajih stanje povoljno in bo kvaliteta grozdja mnogo boljša kakor je bila lanska. — Seveda če ne bodo sledile še kakšne ujme ali bolezni.

Naša sadna trgovina bo imela letos pred seboj čisto posebno situacijo. Državam, ki niso tipično sadjarske, kakor Avstrija, Nemčija, Češkoslovaška, Madžarska, Švica in Poljska, sta sneg in mraz sredi maja težko oškodovala njih sadno proizvodnjo, in vse te države — z izjemo morda Madžarske — so navezane na uvoz sadja iz tipično sadjarskih držav. Da bo naše sadje letos predmet močnega povpraševanja, o tem ne more biti dvoma. To tem bolj, ker bo sadje, v kolikor ga bo manj napravil lanski količini, v toliko kvalitetnejše in bo torej letos več upanja na dobro vnovčevanje kakor pa je bilo lani.

Toda v hipu, ko imamo vse to pred očmi, nastajajo tudi za naše sadjarje proizvodnike, za naše izvozne organizacije in za državo, ki naj bo regulator vsega gospodarskega življenja, velike naloge, preko katerih ne sme nobeden navedenih činiteljev iti niti lahkomiselno niti v dobri veri, da »bo že kako«. Ni dovolj, da se v primeru neuspehov jezimo na nekoga, ki je morda grešil, pa ni bil samo njegov greh merodajen in odločilen za neuspeh, kakor je bilo to n. pr. lani. Kdor je imel točen upogled v potek sadne kampanje lanskega leta, je mogel in moral ugotoviti ne samo krivdo drugih, ampak prvenstveno naših domačih izvoznih činiteljev.

Da je izvoz v splošnem, zlasti pa tudi kar zadeva sadno trgovino, potreben temeljite reorganizacije, kakor jo je zahteval v eni svojih resolucij občni zbor Kmetijske družbe za dravsko banovino dne 16. junija t. l., je gotovo. Ustanova za izvoz mora iz današnje birokratske organizacije postati zavod, v katerem bodo imeli producenti odločilen vpliv in ki bo res tudi znal uravnati cene kmetijskih pridelkov ter preskrbovati zlasti tudi združnim organizacijam za izvoz potrebne lombardne kredite na nakuplje-

no blago. Izvozna organizacija mora vedno in povsod varovati interese producentov, ne sme pa biti plašč, pod katerim bi skušali razni izvozniki - kapitalisti ščititi svoje posebne interese.

V skladu s tem pa se morajo tudi sadni izvozniki iz Slovenije zavedati, da morajo predvsem med sabo biti enotni, kar danes niso, in da morajo stati na stališču, da ščitenje interesov producenta pomeni tudi varovanje njihovega interesa. Predvsem mora prenehati nečedna vojna, ki jo vodijo zasebni izvozniki proti združnim izvoznim ustanovam. Prenehati mora škodljiva borba med »velikimi« in »malimi« nakupovalci sadja. Zlasti pa morajo izvozniki organizacije s korenino vred iztrebiti sramotno izkoriščanje slovenskega sadjarja s strani raznih mešetarjev. Vem za primere iz lanskega leta, ko so takšni mešetarji plačevali nepoučenemu, a denarja potrebnemu kmetu-sadjarju sadje po 75 par v času, ko so razni kupci iz Češkoslovaške, ki so osebno prišli nakupovat, plačevali enako sadje po 1,25 Din. Mešetarji so se izgovarjali na svoje slovenske kruhodajalce-izvoznike.

Izkušnje zadnjih let morajo naše izvoznike in zlasti tudi Prizad, ki bo menda tudi še zanprej regulator izvoza, dovesti do nujne potrebe pravičnega dirigiranja našega sadnega izvoza. Dočim so n. pr. lani bolgarski sadni izvozniki na vsa tuja tržišča vedno pošiljali samo toliko blaga, kolikor ga je mogel tuji trg konsumirati, pa se je zgodilo, da so si naši izvozniki n. pr. na dunajskem trgu ponovno sami ustvarili najhujšo konkucijo in tako sami povzročili večkrat naravnost katastrofalne padce cen (n. pr. pri slivah v enem dnevu na dunajskem trgu od 45 na 30 grošev, na praškem trgu pa od 2,70 na 2,20 Kc.).

Seveda pa morajo tudi sadni proizvodniki sami priti končno vsi do zavesti, da samo kvalitetno prvovrstno sadje, lepo obrabno in dobro spravljeno, more iti za razmeroma dobro cenó v denar. Poštenost producenta pri oddaji blaga je pogoj za uspeh našega sadja v tujini, ki naše sadje odjemlje. Zlasti pa bi morali producenti sami tudi varovati svoj interes in biti solidarni ter onemogočiti, da posamezniki kvarijo cene s prodajo za sramotno ceno. Pa tu bi v nadaljnjem razmotrivanju že prišli na potrebo združne organiziranosti vseh sadnih producentov, kar pa danes ni naš namen.

Hoteli smo s pričujočimi vrsticami samo kratko opozoriti vse one, ki se jih

tiče, a sadjarje i izvoznike, na stvari, ki niso prav nič nove, a so vendar z ozirom na dejanski položaj še vedno nove in jih

je treba v pravem trenutku vedno zopet dvakrat in desetkrat podčrtati.

V. S.

Gibanje naših obrtnikov

OBČNI ZBOR KOVINARJEV IN KOLARJEV V LJUTOMERU.

Združenje obrtnikov kovinarskih strok in kolarjev v Ljutomeru je imelo preteklo nedeljo svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo 23 članov. Vodil ga je predsednik združenja g. Teodor Verbnik, ki se je ob otvoritvi spomnil pred vsem tragične smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in pozval zborovalce, da počaste njegov spomin s trikratnimi klici »Slava!«, čemur so se navzoči odzvali, nato pa pozdravili mladega kralja Petra II. s klici »Živijo!« Dalje se je predsednik spomnil pokojnih tovarišev g. Janka Tratnika, ki je bil večletni predsednik združenja in Antona Ludvika in se je njun spomin počastil stoji s klici »Slava!«

Predsednik je nato imenoval za zapisničarja tajnika g. Franca Rajha, skupščina pa je izvolila soglasno za overovatelje zapisnika g. Jakoba Jurkoviča in Ignacija Ficka. Pozdravil je nato zborničnega svetnika g. Jakoba Zadravca kot zastopnika Zbornice za TOI in zastopnika Okrožnega odbora g. Julija Novaka. Poročal je o delu združenja proti šušmarjem in je v tem pogledu zaznamovati precejšen uspeh. Grajal je, da se

je iz ljutomerskega davčnega odbora izrinil edini zastopnik rokodelskega obrtništva in namesto njega izvolil advokat. Tajnik g. Rajh je poročal, da šteje združenje 63 članov, 18 pomočnikov in 33 vajencev. Prejemkov je imelo združenje 2503,90 Din, izdatkov 2477 Din, prebitka torej 29,90 Din. Po poročilu člana nadzorstvenega odbora g. Kunca se je računski zaključek za leto 1934 soglasno odobril z dohodki 2680 Din in izdatki 2630 Din. V pomočniški izpraševalni odbor so se izvolili vsi dosedanjí mojstri.

Med slučajnostmi je g. Novak pozdravil zborovanje v imenu okrožnega odbora mariborskega in v svojem nadaljnjem govoru posebno opozarjal na potrebo in važnost obrtniških organizacij ter dviga stamovske zavesti obrtništva. Zbornični svetnik g. Zadravec je pozdravil zborovalce imenom Zbornice in izčrpno poročal o sklepih konference zbornic v Splitu ter drugih važnih obrtniških vprašanjih. Predsednik g. Verbnik se je zahvalil govornikom za poučna izvajanja in zaključil zborovanje ob 11. uri, zahvaljujoč se za udeležbo in stvarno obravnavanje dnevnega reda.

Murska Sobota

Na državni realni gimnaziji v Murski Soboti se je priglasilo letos k nižjemu tečajnemu izpitu, ki se je vršil v prisotnosti ministrskega odposlanca ravnatelja Jakoba Zupančiča, 50 rednih dijakov in 5 privatistov, izpita pa jih je bilo oproščenih 10. Končne ocene so bile: z odličnim uspehom 5 dijakov in 1 dijakinja, s prav dobrim 8 dijakov in 3 dijakinje, z dobrim 22 dijakov in 7 dijakinj, tako, da jih je napravilo izpit skupaj z oproščenimi 46. Popravni izpit ima 5 dijakov in 2 dijakinji, za 1 leto sta pa zavrnjena 2 dijaka. K izpitu za 1. razred se je prijavilo letos 125 uencev.

Lokavec pri G. Cmureku

Proslava Vidovega dne. Dne 28. junija t. l., na Vidovo, so priredila vsa tukajšnja mladiška in druga narodno-obrambna društva takozvani praznik narodnega posvečevanja. Na skupni prireditvi je nastopilo vsako društvo s posebno točko, tako, da je bil spored prav pester in zanimiv. Vrstile so se pevske in tam-

buraške točke, igra, recitacije itd. Vstopnina se ni pobirala. — Za tok naše severne državne meje ležeči Lokavec so takšne prireditve velikega pomena, česar se dobro zavedajo prav njihovi prireditelji, ki jim gre zato vse priznanje.

Ob reki.

— Kaj pa loviš, prijatelj?
— Postrvi.
— Ali si že katero ujel?
— Še nobeno.
— Kako pa potem veš, da loviš postrvi?

Najboljši dokaz.

— Povej mi primer, da ima »poštenost najdaljše življenje.« pravi učitelj učencu.
— Če mi pomaga oče pri domači nalogi, jo končam v petih minutah, če pa računam sam, traja vedno nekaj ur.

Daruje za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru!

dentnosti nesmiselno. Da se dokaže dobra volja nas Jugoslovčanov in da se razbijejo pomisleki, se je organiziralo to prvo kolektivno potovanje na Dunaj. Sledila bodo še druga potovanja. V juliju se predvideva veliko skupno potovanje okoli 400 potnikov iz južnosrbskih predelov naše države. Tudi druga potovanja so še v načrtu. V izvajanju tega velikega in pomembnega programa gre prvenstvena zasluga ravnatelju »Putnikove« centrale v Beogradu gosp. V. Peršetu, ki se je pri prvem kolektivnem potovanju izkazal z večjo sposobnostjo, odlično organizacijsko spretnostjo in neutrudno prizadevnostjo.

Se na Dunaj...

Ko sva se s C. Debevcem v Mariboru poslavljal, sva si istočasno dejala: »Se pojdeva na Dunaj. Nedvomno naju je istočasno spreletela misel na izbornega tokajca in badaszonyja, ki sva ju dobila v bližini slavne kavarne »Beethoven«, kjer so se svojčas shajali naši znameniti zadrugarji od Cankarja, Zupančiča, Ketteja in Prijatelja do Ellerja in drugih. Že tedaj sva pomislila: kje dobiš pri nas takšno kapljico? ... Nobena pretirana cena. 40 dinarjev za liter v naši valuti se izplača žrtvovati za pol litra takšne kakovosti, kaj šele za liter, kakor sva ga plačala. Kdor gre na Dunaj: v tisti novi gostilni pri kmetih »Beethoven« naj se zgiasi. Pa po tokajcu in badaszonyju naj povpraša. Ne bo kesa in obžalovanja. (Konec.)

—c:

Dunajski vtisi

In sicer? ...

Pred medicinsko in kemično fakulteto. Ob vhodu stoji pedel, ob njem stražnik. Vsakemu dijaku, ki prihaja v poslopje, natanko pregledajo aktovko, potem lahko šele vstopi k predavanjem oziroma vajah. Klerikalni režimi radi veliko govorijo o demokraciji ...

Nedelja. Izletniki vro v smeri proti Wienerwaldu. Tam se zberó v veliki množici. Protij večeru se razkropljeno vračajo. Naslednje jutro se govori po vsem Dunaju, da so imeli po okoliških šumah narodni socialisti oziroma marksisti svoja zborovanja.

V neki restavraciji na periferiji. Uniformirani tramvajski uslužbenci prihajajo. Na stotine jih je. Tudi nekatere žene so zraven. Mirno tarokirajo, se zabavajo in šalijo. Niti besedice ne slišiš o politiki. Stopim k plačilnemu natakariju in ga vprašam, kakšni ljudje so to in če se večkrat zbirajo.

»Svojčas niso tako redno prihajali. Sedaj so redno tukaj. Veste, načini se menjajo, cilji ostanejo.«

Ze od preje mi je bilo znano, da so bili tramvajski uslužbenci malodane kompaktno organizirani v socialistični strokovni centrali.

V Ljudskem vrtu ob nekdanjem cesarskem dvoru. Sobota popoldne. Kavarni-

ški vrt je nabito poln. Stare dame prevladujejo. Že iz obrazov sodiš: plemstvo. Tudi gospodov je veliko. Tudi oni tarokirajo. Niti besedice o politiki. Nekdanji polkovniki, generali in morda celo admirali tarokirajo. Star Dunajčan sedi sam pri neki mizi. »Pravijo, da je večkrat v alkoholu tolažba. Poglejte tja. Tudi v taroku je včasih.« Tam na periferiji tarokirajo. Mladi ljuje. V senci nekdanjega cesarskega dvora tarokirajo. Stari Dunaj. Dva roda. dve miselnosti, dva svetova. Čigava je bodočnost? ...

Pred zaveso — za zaveso.

Med najslabšimi prireditvami dunajskih slovesnosti je bila mogočna umešniška prireditve pod oznako »Dunaj ostane Dunaj«, ki je bila v dunajskem stadionu. Na obširnem sporedu z 12 točkami so bile najraznovrstnejše reči od nastopa 300 telovadkinj do izvajanja Suppejeve skladbe »O du mein Oesterreich«. Namen te slovesnosti, kakor vseh drugih, je dvigniti zavest avstrijske pripadnosti. Lepa stvar. Pred zagrinjalom ...

Isto noč sem sedel zunaj v Grinzingu na nekem vrtu. V kotu je sedela družba okoli 150 ljudi. Neprestano so peli. Smeha in zabave na veliko.

»Kdo so ti ljudje?«

»Zunaj na stadionu so danes nastopili. Izmučeni in žejni so.«

»Kakšna je pesem, ki jo neprenehoma ponavljajo?«

»Veste, ta je pa hitlerjevska ...«

Tisti, ki mi je vse to pojasnjeval, je na to pomežiknil. Meni je postalo jasno: za zagrinjalom ...

Na Semmeringu.

Na povratku smo se ustavili na Semmeringu. Še tako razvajen tujec bo našel tukaj svoje dopadene. Potrežba je povsod, kjer smo se ustavili, imenitna. Brez predhodnega obvestila: v 15 minutah je bil naročeni obed na mizi.

»Kako je kaj pri vas?« vprašam domačina.

»Nikar ne sprašujete. Iz leta v leto je slabše. Ne vemo, kakšen bo konec.«

Takšnega obupnega priznanja še nisem slišal. Pri drugem sem še izvedel, da je dobra tretjina hotelov v znanim letovišču Zell am See na — bobnu.

Kje je krivda?

Avstrijci dolžijo nas Jugoslovane čisto po krivem, češ, da je politika vmes, ako ne zahajamo v avstrijska letovišča. Dejstvo je čisto preprosto: nas tišči visoka avstrijska valuta. Pri enakem razmerju z našim dinarjem bi bila avstrijska letovišča, ki razpolagajo z vsem udobnim in najmodernejšim komfortom, polna jugoslovanskih letoviščarjev. Ljudje gredo na letovanje, kjer so prilike pač najugodnejše. Tukaj nobena politika nič ne pomaga. Zakaj prihajajo k nam Čehi, Nemci, Avstrijci? Ker s svojo valuto pri nas razmeroma poceni živijo. Drugih razlogov ni. Vsako dokazovanje, da je temu tako, bi bilo spričo nepobitne evi-

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

Tam gori više, na koncu doline, je ležala položno zlekujena Hrušnica, vsa kakor z vencem ovitá z gozdom, vzpenjajočim se v strmine do vrhunca pohorskih grebenov. V solncu se je bleščal cerkvenj zvonik in belile so se med sadnim drevjem skrite hiše gozdnih magnatov, ter pohlevne bajte delavcev in siromakov. Poleg cerkve se je dvigalo obsežno župnišče, malo niže je pa razprostirala svoje zidovje šola, zgrajena v tistih povojnih letih, ko je bilo — kakor je dejal hlapec Andrej — denarja kot listja po gozdu.

Silanovina, ki je stala na samem četrtem ure pod Hrušnico, obdana le na vzhodni strani, na rebri za Jasnico, od venca delavskih bajt, se je košatila v majski pomladi kakor bahata mogočnica. V sadovnjakih so cvele jablane, hruške, slive, ko da bi jih bilo pobelilo drobno ivje; po rebri pa so se v lahmem vetru zibali grmiči, dočim so se breze, bukve in hrasti komaj v vrhovih rahlo majali. Med smaragdno zeleno mlado travo so cvele kukavice in druge pomladne cvetice in napolnjevale vso dolino s prijetnim vonjem.

»Dom . . .« je vzkliknila Sida in se vzravnila v sedežu. Pogled na Silanovino ji je pregnal misli, v katere jo je bila zazibala vlažna, senčna soteska spodnjega toka Jasnice.

»Da, doma smo!« je dejal hlapec in položil bič v zatilnik, saj so pričeli konji brzeti sami brez priganjanja, ko da so hoteli čimprej preteči še tisto kratko razdaljo, ki jih je ločila od domačega dvorišča in hleva. Toda na zadnjem ovinku, tam, kjer se je s ceste v Hrušnico ločila pot k Silanovim, je iz gostega grmovja nenadoma planila pred kočijo čudaška postava norca Habakuka in napolnila Sido s tiho, nerazumljivo grozo, kakor vselej, kadar je videla tega človeka brez doma in svojcev, tega divjega gozdnega moža. Norec z dolgo sivo brado in po hrbtu padajočimi lasmi, oblečen v razcapane in umazane cunje, se je vstopil na poti tako na široko, da so morali konji sami odskočiti, da ga ne povozijo. Ko je stal tik voza, le za seženi oddaljen od deklice, je divje zakrilil z rokama, zatulil in nato pljunil v stran. Hlapec Andrej ga je hotel ošvrkniti z bičem, toda Sida ga je zadržala.

3

»Pusti ga! Nor je in ne ve kaj dela.«
»Zadnje čase se potika noč in dan tod okoli in oprezuje. Gotovo bi rad kaj izmaknil.«

»Od česa neki živi? In kje spi?«
»Kdo bi to vedel? Krade . . . Čez dan se pojavlja kraj ceste, zvečer pa izgine brez sledu, kakor kafa.«

»Čudno je, da ne berači in sploh ne sprejema miloščine . . .«

»Je pač nor.«
»Revež.«
»Nesnaga.«

Sida se je obrnila v vozu in videla, kako je Habakuk napravil z desnico za njo po zraku čudno znamenje ter hipnato planil kakor podlasica nazaj v grmovje in izginil.

»Koliko je neki star?« je pomislila. »Odkar živim, je vendar enak; nikoli ni bil ne mlajši ne starejši.« Pa tudi drugi so trdili isto. Vedno je nosil dolge in sive lase in razmršeno brado, vedno se je potikal po gozdovih in vedno je bil nor. Habakuk — nihče mu ni vedel drugega imena; nihče rojstva in porekla. Bil je kakor prikazen iz pravljice, strašilo, s katerim so starši plašili otroke, kadar so bili neposlušni in nagajivi. In ta podzavestni strah in stud pred njim, vtepen v glave otrokom, je ostajal potem tudi v mladeničih in mladenkah, možeh in že-

nah. Ždel je tudi v Sidi, in dasi se ji je studil kakor nekaj nenormalno »redca in odurnega, se ji je vendar tudi smilil. Prevzemalo jo je neko nerazumljivo sočutje vselej, kadar ga je videla ali se ga spomnila, ki se je s strahom in studom mešalo v neko čudno mešanico čustva brez primerne izraza v človeški govorici. To čustvo ji je bilo nerodno, skoraj mučno in boleče, da se ga je siloma skušala otresti in pregnati izpred duševnih oči privid te prikazni, ki se ji je vedno znova vračal celo v dekliške sanje. Ko je kočija drčala že na obsežno domače dvorišče, se ji je še vedno zdelo, da stoji za njo Habakuk, da raste v silnega velikana, zakriva solnce na nebu in sega s svojimi okrempljenimi rokami po njej in vsej Silanovini, ko da bi jo hotel z enim samim stiskom zdrobiti v prah.

Ta čudni neprijetni občutek je izginil šele takrat, ko se je kočija ustavila tik pred vežnimi vrati, na katerih se je pojavila kuharica Helena in ji voščila dobro jutro. Ko je Sida skočila na tla in je hlapec Andrej odnesel njen kovčeg v hišo, se je Helena nagnila k njej in ji dejala potrto:

»Gospa vas nestrpno pričakuje. Že celo uro sprašuje, če vas še ni. Ne prestrašite se! Bodite pogumni!«

(Se bo nadaljevalo)

Milijarde z dimom v zrak

ZAKAJ PRAVZAPRAV KADIMO? ALI JE KAJENJE UŽITEK?

Človek bi se prestrašil ogromnih števk, če bi na primer izračunal, koliko smo samo Mariborčani pokadili v zadnjih desetih letih. Že milijončki, ki jih samo v enem letu požemo v zrak, so precej čedni in bi z njimi lahko popravili vse ceste v Mariboru, zgradili bi lahko še eno kopalnico, nov magistrat in še marsikaj. Tobak je torej lep vir dohodkov naši državni blagajni. Kljub temu, da pridno kadimo, pa kadilcev nič kaj ne ceni uprava našega monopola. V naši državi rase najboljši tobak, pridelajo ga ogromne množine, pritožbe kadilcev pa so na dnevnem redu. Kadilci sami vedo, da spadajo med najzvestejše in tudi napolnevnejše davkoplačevalce in bi že samo zaradi tega bili vredni večje obzirnosti monopola, ki jim s svojimi špekulacijami kvarji ta dragoceni užitek kajenja. Odveč bi bilo naštevati, kaj vse najdejo kadilci v tobaku in cigaretah. Da je tobak pri nas za naše razmere predrag, je tudi res. Toda v gospodarstvu je že tako, da se molze najdelj tista krava, ki ima največ mleka.

Lahko bi pri nas kadili za mal denar dober tobak, ko bi kadilci bili solidarni in pričeli lepega dne stavkati. Prav gotovo bi agnali našo upravo monopola v kozji rog. Temeljito bi premislila, in bi kadilcem z navijanjem cen in s slabim tobakom ne kvarila užitka vsaj za nekaj časa. Tak boj in vse prizadevanje, da bi se kajenje tobaka zaradi zdravja in gospodarskih ozirov za posameznika omejilo, je že vnaprej izgubljen in brezuspešen, ker nam statistike kažejo naraščajočo tendenco, ki izvira v glavnem od tod, ker se kadilcem tobaka v vedno večji meri pridružuje tudi ženski spol. Znana splošna gospodarska kriza gre mimo tobaka, saj si marsikateri s praznim želodcem rajši prižge cigareto ali pipo kot pojé kos kruha. Brezposelnost sicer razburja živce, tobak pa jih tolaži, vsaj navidez . . .

Vprašanja, zakaj ljudje pravzaprav kadijo, niso še vsa rešena. Tobak je prav gotovo samo sredstvo za užitek, ki ustvarja nekakšno zadovoljstvo. Kako prijeten je ta užitek, vedo kadilke in kadilci sami, vedo pa tudi, kako hudo je brez cigarete, brez tobaka. Nekateri zmernejši kadilci pravijo, da je kajenje nedolžna zabava. Ne da se pa reči, ali je tobak potreben ali ne. Gotovo pa je, da je mati narava samo živalim onemogočila uživanje takšnih sredstev, dočim jih ljudje poznajo že od pamtlivekov. Zato je tudi brezuspešen poskus, da bi ljudje kajenje opustili. Znano je, da spada tobak med razmeroma najmanj škod-

ljiva opojna sredstva. Uživanje tobaka deluje razburljivo na nekatere živce in žleze. Mimo tega učinkuje deloma tudi narkotično, kar je dokaz, da se nervozni in razburjeni človek pomiri, čim potegne vase prve dime.

Kakšne so torej posledice, ki jih povzročajo kajenje tobaka v človeškem organizmu? Nikotin, ki se spremeni v dim, gre deloma v telo, kjer ga vsrkajo predvsem sluznice, ki pa ga kmalu zopet izločijo. Tobačni dim vsebuje mimo nikotina še razne druge kemične snovi, med njimi piridin in amoniak. Zmerno kajenje torej ne kvari zdravja. So nekatere bolezni, ki pa nimajo svojih kralj v tobaku, da se mora bolnik absolutno vzdržati kajenja. Zmeren kadilec naj pokadi 3 do 4 cigare, ali do 10 cigaret na dan. Na vprašanje, ali je bolj zdrava cigara, ali cigareta, ali pipa, se ne da točno odgovoriti. Pri pipi in cigari gre več nikotina v dim. Kadilci pip in cigar ne inhalirajo vedno, dočim kadilci cigaret povlečejo ves dim vase. Kaditi pa je potrebno počasi in ne preveč, nikdar pa ne na prazen želodec ali pred jedjo, še manj pa med telesnim delom ali v sportu. Če priporočimo še vsak teden po en dan brez tobaka in vsak dan vsaj po 12 ur brez nikotina, smo menda zbrali nasvet tudi za one, ki so vsako telesno in duševno nerazpoloženje pripisovali zastrupljenju z nesrečnim nikotinom.

Zakopani zakladi

Ogromni so zakladi, ki jih hrani naša zemlja. Pretežno večino jih je v zemljo zakopala mati narava, nekaj so jih pogoltnile razne katastrofe, nekaj pa jih je skrila v zemljo tudi človeška roka iz bojazni pred tatovi. Bolj redki so primeri danes, da bi človek zakopal v zemljo svoj denar, svoje dragocenosti. Včasih pa, ko še niso ljudje poznali denarnih zavodov se je često zgodilo, da je bil človek prisiljen skriti svoj zaklad v zemljo. O tem nam poročajo izkopine denarja in drugih dragocenosti v najnovejši dobi. Tako so na primer izkopali bogat zaklad lansko jesen v Rimu. To pa ni edini primer v Rimu, kjer so jih tekom let nešteto odkrili, ki so izvirali iz najrazličnejših vekov. Množino dobro ohranjenih zlatnikov so našli delavci, ko so prekopali starodavne temelje hiše rimskih vestalk. Ogromno bogastvo, zakopano v zemlji so odkrili tudi pri popravljanju vodnjaka na samostanskem dvorišču v Aventinu. Ko bi se človeštvu posrečilo poiskati in dvigniti vse v zemlji zakopane zaklade in bogastvo, bi bil prav gotovo takoj konec sve-

stovne gospodarske krize. Na zemljo bi se vrnilo blagostanje in z njim sreča in veselje do življenja, nad katerim danes obupuje ubogi človeški rod.

Kdo bi uganil zakaj?

Med Evinimi hčerkami jih je mnogo, ki jih je v življenju prevzelo hrepenenje po nekem skrivnostnem in romantičnem koncu. Taka je bila lepa in mlada Američanka Starrova, katere truplo so našli na morju, katere truplo so našli na morju razlila skrivnost njene tragične smrti. Domnevajo, da je bila v zvezi s sleparskimi igralci. V nekem angleškem pristanišču si je pognala kroglo v sence lepa neznanka srednjih let. Po njeni smrti so dognali, da je nešteto krat preplula veliko lužo in si med vožnjo iskala moža. Bila je lepa, silno bogata, a ga kljub temu ni našla. Prav tako skrivnostna je bila tudi bogata Američanka Bornetova, ki so jo našli zastrupljeno v razkošni kabini na neki ladji. Stekleničica strupa pod njenim zglijem je pričala o njeni prostovoljni smrti, dve brzojavki pa o njenem skrivnostnem življenju. V prvi je nekdo javil, da je umrl njen zaročenec, v drugi pa ji nekdo sporoča, da se ne sme nikoli več vrniti v Ameriko.

Nehvaležnost vernega sveta.

V naši prestolici je umrl v največji bedi te dni mož, ki so ga Beograjčani poznali že dolga, dolga leta. Znan je bil po svojih skokih na praznik pravoslavnih treh kraljev v ledeno Savo, ko vrže svečenik križ v vodo. Ob takih vsakoletnih prilikah ni primanjkovalo prostovoljnih potapljačev, toda omenjeni mož je prekosil vse in je vsako leto prinesel križ iz objema ledenih valov. Zato je prejel celo

iz kraljevih rok bogato darilo. Vsakoletna kopel pa mu ni prav nič škodovala. Nasprotno, dočkal je visoko starost 81 let. Grenka in trpka pa je bila jesen njegovega življenja. Ubog in lačen se je zgrudil na razgretem tlaku mestnih ulic in mrl. Ko so zvedeli za njegovo žalostno smrt nekateri, ki so ga poznali so podčrtali resničnost ljudskega rekla, da je nehvaležnost plačilo tudi globoko vernega sveta.

Skrivnostna pošiljka.

Letalec, ki prevaža z letom pošto med glavno naselbino v Novi Gvineji in njenim zaledje, je doživel grozen dogodek. Ko je letel nad gorskimi grebeni, je začutil mirzel pritisk na vratu. Prestrašen je opazil, da se mu je ovijala kača okrog vratu. Moral je zasilno pristati v strahu za svoje življenje. Pobil je skrivnostno strupeno potnico in na veliko začudenje ugotovi, da je prilezla iz vreče, v kateri je bilo še več kač, ki so bile naslovljene na nekega trgovca. Poštna uprava si prizadeva, kdo je bil skrivnostni odpošiljatelj kač, ki jih naslovnik nikdar ni naročil.

Žrtvi Kanibalov.

Iz Dokarja poročajo o strašni nesreči, ki je doletela dva angleška letala. Omenjena sta bila leteti na portugaljski Gvineji, a ju je zalotil vihar in sta morala pristati v divjaških predelih. Oba so ujeli afriški divjaki, ju zaklali in spekli, meso pa zavžili. Preiskava je dognala, da je bila pojedina združena z velikimi svečanostmi, ki so v navadi pri divjaških plemenih.

Dve služkinji.

Prva: »Gospa mi je naročila, da mi ni treba pred polnočjo domov!«
Druga: »Meni pa je naročila, da se mi sploh ni treba vrniti.«

Razno

PODPISANA KRISTINA ŠTRAUS

obžalujem in preključem žalitve, ki sem jih izrekla proti gospodični Filomeni Gracl, v Mariboru, Gubčeva ul. 3 ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopanja. Kristina Štraus. 2989

V GOSTILNI SABELNIK. Pivola, v nedeljo pojedina na raznuju pečenega prašiča in gibanic. 2979

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Edini slovenski dnevnik na ozemlju bivše mariborske oblasti je »Večernik«.

Za to pripravo dejstvo nalaga našemu mestu in vsemu slovenskemu Podravju očito nalogo poskrbeti za to, da bo mogoče uspešno vršiti svoje nacionalno poslanstvo. To pa bo mogoče le tedaj, ako »Večernik« izpopolni tudi svoje oglaševanje, zlasti male oglaševanje, ki so neverjetno poceni. Sedaj žal pogrešamo stotine Slovencev, trgovcev, obrtnikov, posestnikov zasebnikov itd., ki bi, ko kaj prodajajo, kupujejo ali iščejo, morali oglaševati v »Večernikovih« malih oglaših. »Večernik« dela za Vas, delajte Vi zanj!